

**ПРИРАЧНИК
СО НАСТАВНИ АКТИВНОСТИ ПО
ТЕРМИНОЛОШКИ ПРЕДМЕТИ ВО
НАСТАВА ПО ПРЕВЕДУВАЊЕ И
ТОЛКУВАЊЕ**

ПРИРАЧНИК
СО НАСТАВНИ АКТИВНОСТИ ПО
ТЕРМИНОЛОШКИ ПРЕДМЕТИ ВО НАСТАВА
ПО ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ

Уредници:

проф. д-р Милена Саздовска-Пигуловска

проф. д-р Солзица Поповска

Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

Лектура:

Татјана Шахпаска

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

378.016:81'255.2(035)

ПРИРАЧНИК со наставни активности по термилошки предмети во настава по преведување и толкување / [уредници Милена Саздовска-Пигуловска, Солзица Поповска]. - Скопје : Филолошки факултет "Блаже Конески", 2021. - 93 стр. ; 21 см

Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-234-078-4

а) Преведување и толкување -- Термилошки предмети -- Наставни методи -- Прирачници

COBISS.MK-ID 54802949

Прирачникот е објавен во рамките на научноистражувачкиот проект „Осовременување на методите и техниките во наставата по стручен јазик на интердисциплинарни студии по преведување и толкување“ финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Текстовите во прирачникот произлегуваат од работилницата „Методи на предавање терминологија во настава по преведување и/или толкување“ одржана во јуни 2021 година.

СОДРЖИНА

ЗА АВТОРИТЕ НА ПРИРАЧНИКОТ.....	5
ВОВЕД.....	9
Милена Саздовска-Пигуловска	
ПРЕДАВАЊЕ И УЧЕЊЕ ТЕРМИНОЛОГИЈА НА АКАДЕМСКИ СТУДИИ ПО ПРЕВЕДУВАЊЕ И/ИЛИ ТОЛКУВАЊЕ	11
Емилија Бојковска, Емина Авдиќ	
ТЕРМИНОЛОГИЈАТА ОД ПРЕВЕДУВАЧКО-ТОЛКУВАЧКИ АСПЕКТ	19
ОПИС НА УСПЕШНИ НАСТАВНИ АКТИВНОСТИ ПО ТЕРМИНОЛОШКИ ПРЕДМЕТИ ВО НАСТАВА ПО ПРЕВЕДУВАЊЕ И/ИЛИ ТОЛКУВАЊЕ	39
Татјана Панова-Игњатовиќ	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ДИПЛОМАТСКАТА КОМУНИКАЦИЈА.....	41
Катарина Ѓурчевска-Атанасовска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ВО РАМКИТЕ НА ПРЕДМЕТОТ ПОДГОТОВКА ЗА ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ	45
Катарина Ѓурчевска-Атанасовска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ВО РАМКИТЕ НА ПРЕДМЕТОТ ДВОНАСОЧНО ТОЛКУВАЊЕ.....	48
Сања Гавриловска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ПОЛИТИЧКИТЕ НАУКИ	52
Сања Гавриловска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ПРАВОТО	55
Николче Мицкоски	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ИНФОРМАТИЧКИТЕ И КОМУНИКАЦИСКИТЕ ТЕХНОЛОГИИ.....	58
Милена Саздовска-Пигуловска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ЕКОНОМИЈАТА И ЕВРОПСКАТА УНИЈА	60
Мирјана Алексоска-Чкатроска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ЕКОНОМИЈАТА .	64
Солзица Поповска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА МЕДИЦИНАТА...	70
Даниела Димовска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ЕКОНОМИЈАТА .	73

Даниела Димовска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА МЕДИЦИНАТА... 76	
Ивана Трајаноска	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ДЕЛОВНА ТЕРМИНОЛОГИЈА 79	
Виолета Јанушева	
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЧАС ПО ТЕРМИНОЛОГИЈА ОД ОБЛАСТА НА ИНФОРМАТИЧКАТА ТЕХНОЛОГИЈА..... 83	
ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ 89	
Милена Саздовска Пигуловска, Солзица Поповска, Катарина Ѓурчевска Атанасовска, Сања Гавриловска	
ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ ЗА ПРЕДАВАЊЕ И ИЗУЧУВАЊЕ ТЕРМИНОЛОГИЈА 91	

Милена Саздовска-Пигуловска

Раководител на националниот научноистражувачки проект „Осовременување на методите и техниките во наставата по стручен јазик на интердисциплинарни студии по преведување и толкување“

ПРЕДАВАЊЕ И УЧЕЊЕ ТЕРМИНОЛОГИЈА НА АКАДЕМСКИ СТУДИИ ПО ПРЕВЕДУВАЊЕ И/ИЛИ ТОЛКУВАЊЕ

1. Вовед во темата

Интердисциплинарните студии по преведување и толкување опфаќаат висок степен на практична настава надополнета со теоретска настава, при што целта е да се развиваат клучните компетенции за профилот преведувач, односно толкувач во согласност со меѓународните и европските стандарди. Во согласност со Рамката за компетенции од 2017 година на Европскиот мастер за преведување, којшто претставува референтен стандард за европските универзитети, се предвидени пет главни компетенции за преведувачите и тоа посебни компетенции за јазик и култура, за преведување, за примена на технологија, за персонални и интерперсонални вештини, како и за давање преведувачки услуги.¹ Во рамките на посебната компетенција за преведување се предвидува и стекнување термилошка (под)компетенција, односно стекнување познавања и изучување терминологија во определени стручни области. Меѓу другото, со Европската рамка се предвидува уште една клучна компетенција за студентите, а тоа е развивање дигитални вештини за примена на технологија, како што се софтверски и други алатки за компјутерски потпомогнато преведување и за уредување терминологија.

Од друга страна, со Европскиот мастер за конференциско толкување, којшто дава параметри за компетенциите на конференциските толкувачи, исто така се предвидува изучување терминологија и примена на информатичка технологија.²

Покрај тоа, со меѓународниот ИСО-стандард 17100 од 2015 година (ISO 17100:2015)³, којшто претставува референтен стандард не само за универзитетите туку и за професионалните субјекти што се занимаваат со преведувачки услуги, се предвидени шест главни компетенции за професионалните преведувачи, при што шестата група компетенции за стекнување познавања во определена стручна област исто така предвидува стекнување термилошка (под)компетенција. И со овој стандард неминовно се предвидува развивање технички компетенции на студентите, односно дигитални вештини за користење технологија и алатки за управување со процесот на преведување, вклучително и алатки за уредување терминологија.

¹ Преземена од https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/emt_competence_fwk_2017_en_web.pdf.

² Преземен од <https://www.emcinterpreting.org/emci/core-curriculum>.

³ Преземен од <https://www.iso.org/standard/59149.html>.

2. Опис на научноистражувачкиот проект за терминологија

Двете претходно опишани компетенции се еднакво важни за преведувачите и за толкувачите и тие се во фокусот на научноистражувачкиот проект за терминологија. Националниот научноистражувачки проект „Осовременување на методите и техниките во наставата по стручен јазик на интердисциплинарни студии по преведување и толкување“ има две главни цели, односно две компоненти:

1. Главна цел на проектот е осовременување на наставата по термилошките предмети на сите три групи на кои се изучува терминологија на Катедрата за преведување и толкување (англиски, германски и француски јазик), со цел студентите да стекнат соодветна термилошка (под)компетенција. Оваа цел може да се постигне преку јасно дефинирани наставни цели и содржина на термилошките предмети, со примена на современи дидактички материјали, како и со примена на современи методи на предавање, кои опфаќаат иновативни техники и наставни активности што придонесуваат за автономност, односно за поголема самостојност на студентите во процесот на учење и истражување терминологија, како и за поголема мотивираност на студентите.

Токму затоа во рамките на научноистражувачкиот проект се одржа онлајн-работилница „Методи на предавање терминологија во настава по преведување и/или толкување“, на која членовите на проектниот тим разменија искуства со наставниците што одржуваат настава по предмети по терминологија на германски и на француски јазик на Катедрата за преведување и толкување и со наставниците од други универзитети на кои има преведувачки насоки со предмети по терминологија. Работилницата претставуваше можност за дискусија за сите важни аспекти на наставата по термилошките предмети, а особено за областите што треба да се подобрат во иднина. Учесниците на работилницата, односно професорите што предаваат термилошки предмети, ги споделија своите искуства и претставија успешни примери од практиката и активности, што, според нивните сознанија, ја зголемуваат мотивираноста на студентите на часовите, но и нивната автономност во процесот на учење и истражување терминологија;

2. Втората компонента на проектот опфати набавка на софтверски алатки за управување со целокупниот процес на преведување и за управување со терминологија, кои ќе овозможат компјутерската лабораторија при Катедрата за преведување и толкување да прерасне во дигитална лабораторија, каде што студентите, покрај термилошките, ќе ги развиваат и своите дигитални вештини. Целта на втората компонента е да се напушти стариот начин на изготвување термилошки поимници во формат на „Ворд“ и „Ексел“ и начинот на споделување на тие поимници, односно усогласено на сите јазични групи, да се премине кон изработка на термилошки поимници во дигитален формат.

3. Вовед во Прирачникот

Прирачникот со наставни активности по термилошки предмети во настава по преведување и толкување е објавен во рамките на претходно споменатиот национален научноистражувачки проект, кој е финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а беше спроведен на Катедрата за преведување и толкување при

Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје во периодот 2020 - 2021 година. Членови на проектниот тим се наставниците што одржуваат настава на предмети по терминологија на англиски јазик на Катедрата за преведување и толкување.

Целта на *Прирачникот со наставни активности по термилошки предмети во настава по преведување и толкување* е да се дадат конкретни препораки и насоки како да се организира ваков вид настава по терминологија на факултетите во Република Северна Македонија, а во која наставниците со искуство во оваа област би ги опишале целите и наставната содржина на своите термилошки предмети и би предложили успешни практични активности кај наставата по терминологија, како и соодветен начин на оценување и евалуација на стекнатото знаење. Прирачникот е наменет за академскиот кадар на сите факултети на кои се изучуваат термилошки предмети на настава по преведување и/или толкување, а со цел да се обезбедат насоки за наставниците во оваа област, како и да се подобри сегашната настава по термилошките предмети.

На додипломските студии на Катедрата за преведување и толкување се нудат пет едносеместрални предмети по терминологија, на кои се изучува терминологија во актуелни области: право, политички науки, економија и Европска Унија, медицина, ИКТ-терминологија, како и еден воведен термилошки предмет со наслов Подготовка за преведување и толкување, кои се изучуваат на првиот странски јазик на студентите (англиски, германски или француски јазик). Терминологија се изучува и во рамките на други предмети, како што е Дипломатска комуникација и Меѓународните институции и преведувањето. Меѓутоа, со оглед на непостоењето јасни насоки за терминологијата како академски предмет (Montero Martínez; Faber 2009: 89), наставниците на овие предмети применуваат модели и методи на предавање што се покажале како успешни од нивното сопствено искуство. Тоа е случај со многу европски универзитети, а се должи на фактот што методите на предавање и теоретските начела за предметот Терминологија сè уште се дискутираат и дефинираат од страна на разни автори.

3.1. Опис на наставни активности на термилошки предмети во настава по преведување и толкување

Во *Прирачникот* се дава опис на наставни активности на разни предмети по терминологија, кои од искуството на наставниците ја зголемуваат автономноста на студентите во процесот на учење или ја поттикнуваат интерактивноста на часот (како и во услови на онлајн-настава). Секоја наставна активност се осврнува на следниве девет главни точки:

- 1) Наслов на термилошкиот предмет и факултет на кој се предава;
- 2) Вид наставни активности што се работат на предметот;
- 3) Наслов на конкретна наставна активност што се работи на предметот - се претставува активност која од искуството на наставникот ја зголемува автономноста на студентот во процесот на учење или поттикнува интерактивност на часот;
- 4) Цели на наставната активност/вежба - се наведуваат дидактичките цели, односно резултатите што очекуваме да ги постигнат студентите преку предложената наставна активност:

(1) стекнување знаење:

(а) опфаќа изучување факти и податоци што треба да ги запамети студентот;

(б) апликативна примена на претходно научени факти и податоци во нова ситуација; или

(в) учење преку решавање проблем преку примена на соодветен метод од страна на студентите и предлагање конкретни идеи и решенија;

(2) стекнување вештини: студентите развиваат конкретна вештина или компетенција (комуникациски или други вештини) и се оспособуваат за разбирање, пишување, критичка анализа, преведување или друго; или

(3) оформување став: оспособување на студентите да заземат став што се одразува преку нивното лично мислење за определена тема.

5) Содржина на наставната активност - се објаснува што се предава со конкретната активност, на пример, обработка на конкретна тема, изучување и споредба на разни системи итн. во согласност со професионалната реалност;

6) Методологија на конкретната наставна активност - го опфаќа следново:

(1) приод или метод на работа: комуникациски приод (приод насочен кон студентот), класичен приод преку предавања (приод насочен кон наставникот), комбиниран приод на работа и друго;

(2) примена на активности што му овозможуваат на студентот да ја разбере наставната содржина (предавања и теоретска настава, практични вежби во лабораторија, консултации, проектна задача, домашна задача, семинарска задача, учество на семинар, тимска работа, самостојна задача итн.); и

(3) примена на ресурси во процесот на предавање и учење (компјутер и интернет, софтверски алатки, библиографски ресурси, научни списанија итн.).

7) Детален опис на реализација на конкретната наставна активност на часот:

Фаза 1: Вовед и објаснување на темата;

Фаза 2: Опишување конкретна задача што им се задава на студентите;

Фаза 3: Презентација на резултатите од студентот/студентите и дискусија на час;

Фаза 4: Евалуација на резултатите и на нивната корисност/примена.

8) Начин на оценување на предметот по терминологија - се однесува на начинот на кој се контролира процесот на предавање и учење, односно на кој се мерат резултатите на студентите во процесот на учење):

(1) сумативно оценување: го тестира нивото на студентот по определен временски период кога достигнал неколку цели, со цел да го потврди неговото/нејзиното знаење, на пример, завршен испит, семинарска работа и друго;

(2) формативно оценување: претставува дел од процесот на предавање и опфаќа широк спектар на методи што наставниците ги користат за да извршат процена

на разбирањето на учениците и на напредокот за време на часот, конкретна лекција или лекции, на пример, квизови, кратки тестови и друго;

(3) првично или дијагностичко оценување: дава информации за вештините на студентот или за нивото на претходни знаења со цел да го приспособи предавањето на неговите/нејзините вештини и интереси.

9) Што планира наставникот да промени и подобри на својот предмет по терминологија во иднина и зошто, како резултат на споделеното искуство од преостанатите наставници во областа.

4. Терминолошка (под)компетенција за преведувачи и толкувачи

Во согласност со европското искуство и наставните програми на реномирани европски универзитети, терминологијата претставува еден од столбовите на студиите по преведување и толкување, како и основен инструмент за работа на секој стручен преведувач и толкувач со цел остварување комуникација во определена стручна област. Голем број автори ја истакнуваат потребата од истражување нови наставни методи со цел наставниците да одговорат на предизвиците во наставата во оваа област и токму тоа е целта на овој научноистражувачки проект и на оваа публикација.

Како особено успешен модел за настава по терминологија се покажува шпанскиот модел, каде што терминологијата првпат била воведена како академски предмет во 1991 година, и тоа во рамките на студии по преведување и толкување. Овој модел е преземен на голем број европски универзитети, а меѓу најистакнатите истражувачи во оваа област спаѓаат шпанските професорки Монтеро Мартинез и Фабер, кои предаваат терминолошки предмети на Универзитетот во Гранада, Шпанија. Тие во своите истражувања потенцираат дека наставната содржина, вежбите и активностите на академскиот предмет по терминологија (на студии по ПИТ) треба да им овозможат на студентите да стекнат соодветна терминолошка поткомпетенција, која не подразбира само преведување термини и подготвување список со термини, туку, пред сè, разбирање на поимите во определена област (Montero Martínez; Faber 2009: 92).

Терминолошката поткомпетенција подразбира студентите да се оспособат за следново (Montero Martínez; Faber 2009: 92):

- препознавање и усвојување стручни поими (концепти) во определен дискурс;
- пребарување и консултирање соодветни терминолошки и други ресурси;
- изнаоѓање еквивалентни поими во определена стручна област; и
- управување со терминологија, односно нејзино одржливо документирање со цел да се користи и надградува во иднина.

Денес ретко се среќава литература за најсоодветните методи или модел на предавање терминологија или насоки како треба да изгледа еден курс по терминологија на студии по преведување и толкување. Меѓу авторите што се занимаваат со ова прашање се истакнуваат Алчина (Alcina 2011), Монтеро Мартинез и Фабер (Montero Martínez; Faber 2009), Фабер (Faber 2004) и други. Според Кабре, сè уште не е постигнат консензус во однос на содржината на академските предмети по терминологија (Cabré 2000: 42). Тоа е една од причините поради која претставува предизвик да се организира

наставата на предмети по терминологија. Токму затоа целта на овој *Прирачник со наставни активности по термилошки предмети во настава по преведување и толкување* е да обезбеди насоки и препораки за тоа како треба да изгледа еден академски курс по терминологија на студии по преведување и толкување.

5. Методи на предавање терминологија за преведувачи и толкувачи

Според Алчина, за успех во процесот на предавање и учење, студентот не смее да биде пасивен слушател ниту пасивен примател на знаењето што доаѓа од наставникот на тој начин што учи додека наставникот ја предава содржината на термилошкиот предмет (Alcina 2011: 3). Потребно е наставникот да ја насочува работата на студентите преку активности и вежби што ја поттикнуваат автономноста на студентите во процесот на учење и истражување терминологија. Ова подразбира разни активности преку кои студентите активно се вклучуваат во процесот на учење и истражување терминологија, на пример, преку индивидуална и групна работа на часовите, преку професионална пракса, преку дискусија на зададени материјали за читање, преку истражување и претставување разни термилошки ресурси, како и преку примена на вежби што ги поттикнуваат студентите самостојно да истражуваат нови поими во определна област и им овозможуваат стекнатото знаење понатаму да го применуваат во други ситуации. Применетите техники и активности треба да ги оспособат студентите за самостојно решавање термилошки проблеми со кои се среќаваат во процесот на преведување или толкување, а во насока на прецизно преведување стручни текстови или толкување.

Во однос на методите на предавање, на европските универзитети постојат два главни модела што се применуваат во наставата:

(1) Првиот модел опфаќа учење преку пренесување знаење (Learning through Transmission model), кадешто предавачот е главниот извор на знаење и тој/таа објаснува и го анализира нивото на разбирање на студентите. За таа цел се применуваат определени техники преку кои на организиран начин им се претставува знаење на студентите, на пример, преку анализирање клучни зборови, објаснување поими, правење споредби, претставување примери, дијаграми итн. (Alcina 2011: 3);

(2) Вториот модел опфаќа учење преку истражување (Learning through Discovery model), кадешто предавачот им дава задачи на студентите со цел да учат преку самостојно истражување и за таа цел се користат определени техники и активности, како што се симулации, играње улоги, игри со натпреварување или решавање проблеми преку примена на определена методологија (Bruner во Alcina 2011: 3).

Во минатото доминирал првиот модел во наставата по терминологија и тој веќе не се применува на европските универзитети. Иако првиот модел сè уште се применува на факултетите со настава по преведување и/или толкување во Република Северна Македонија, денес кај нас се преминува кон вториот модел на предавање терминологија преку самостојно истражување, а во согласност со европскиот модел на т.н. хибридно учење (англ. *Blended learning*).

6. Заклучок

Терминолошката (под)компетенција е од клучно значење за профилот преведувач, односно толкувач во согласност со меѓународните и европските стандарди. Во насока на успешно развивање на оваа (под)компетенција, анализата на досегашното искуство на наставниците вклучени во ваков вид настава покажува дека е потребно да се осовременат методите на предавање и учење терминологија преку примена на иновативни техники и наставни активности што придонесуваат за автономност, односно за поголема самостојност на студентите во процесот на изучување терминологија, како и за поголема мотивираност на студентите за истражување терминологија во различни области.

Покрај тоа, неопходно е и осовременување на наставните планови, како и на наставните материјали по терминолошките предмети за реализација на наставната содржина со цел обезбедување соодветна теоретска основа како и практична работа, почнувајќи од осовременување на применетите учебници во наставата по терминологија, воведување прирачници, претплата на меѓународни списанија што би овозможиле пристап до релевантни трудови и актуелни истражувања, споделување современи извори со стручни текстови или говори, терминолошки ресурси во печатена и електронска форма, како и онлајн-терминолошки бази на податоци и примена на софтверски апликации за уредување и истражување терминологија. Крајната цел е студентите да се оспособат и подготват во иднина успешно да функционираат во професионален контекст и да го применуваат стекнатото знаење и научени практики и по други предмети, но и понатаму во нивната идна професија како преведувач или толкувач. Токму затоа применетите техники и наставни активности треба да ги оспособат студентите за самостојно решавање терминолошки проблеми со кои се среќаваат во процесот на преведување или толкување, а во насока на прецизно преведување стручни текстови или толкување.

За таа цел, во *Прирачникот со наставни активности по терминолошки предмети во настава по преведување и толкување* се претставува каков модел применуваат наставниците на предмети по терминологија на универзитетите во Република Северна Македонија, кадешто постојат катедри или насоки по преведување и/или толкување. Во претставувањето на својот терминолошки предмет секој од авторите на овој прирачник ќе ги претстави главните елементи на својот наставен план: целите, содржината, методологијата, успешна практична активност од нивното искуство и најсоодветен начин на оценување.

Крајната цел на *Прирачникот* е да се дадат конкретни препораки за сегашните и за идните наставници за тоа како да се организира ваков вид настава по терминолошките предмети на факултетите во Република Северна Македонија, а со цел да се обезбедат насоки за академскиот кадар на сите факултети на кои се изучуваат терминолошки предмети на настава по преведување и/или толкување, како и да се подобри сегашната настава по терминолошките предмети.

7. Користена литература

7.1. Примарна литература

Алчина 2011. Alcina, Amparo: *Teaching and Learning Terminology: New Strategies and Methods*. John Benjamins Publishing Company.

Монтеро Мартинез/Фабер 2009. Montero Martínez, Silvia/Faber, Pamela: “Terminological Competence in Translation”. *International Journal Terminology*. DOI: 10.1075/term.15.1.05mon. John Benjamins Publishing Company. pp. 88-104.

7.2. Секундарна литература

Кабре 2000. Cabré, M. T. “La enseñanza de la Terminología en España: Problemas y propuestas.” *Hermèneus* 2, 41–94.

Фабер 2014. Faber, Pamela. 2004. “Terminological competence and enhanced knowledge acquisition.” In Fleischmann, P.A., J. Schmitt and G. Wotjak (eds.). *Translationskompetenz*. 479–499. Tübingen: Stauffenburg.

7.3. Терцијарна литература

Европска рамка за компетенции. *European Master's in Translation*. <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/emt_competence_fwk_2017_en_web.pdf>; пристап: 27.7.2021.

Европски мастер за конференциско толкување. *European Masters in Conference Interpreting*. <<https://www.emcinterpreting.org/emci/core-curriculum>>; пристап: 27.7.2021.

ИСО стандард 17100. *ISO 17100:2015 Translation Services-Requirements for Translation Services*. <<https://www.iso.org/standard/59149.html>>; пристап: 27.7.2021.